

Restance med Skatter, hvis vi nogen Sinde have gjort os skyldige i ikke at betale Renterne i rette Tid, eller der er gjort Eksekution eller noget af den Slags Ting; saa er hele Kapitalen forfalden, og jeg siger, at det er en uheldig Ordning, at saa vedkommende Panthaver uden videre kan, ved en Sagførers Hjælp, forlange Fogedens Assistance og gaa hen og uden videre sætte sig ind i Ejendommen. Jeg synes netop, at alle hæderlige og noble Jurister og Sagførere maatte protestere mod en sliq Praksis. De fine Sagførere ville aldrig bruge en saadan Fremgangsmaade, men de mindre noble bruge den, og de fine Sagførere ere ikke tjente med en saadan mindre fin Konkurrence. Men lad det være med Sagførerne, som det vil; men for vedkommende Mand, som det gaar ud over, er det absolut uheldigt. Derfor mener jeg, at Fogeden aldrig bør udstede de Kendelser; han bør ikke være Dommer; det faar vente, indtil Dommeren har sagt, at det er Ret.

De Indvendinger, som ere komne derimod, have ingen Ting at sige i det hele taget. Ja, jeg beder Juristerne undskyldte mig, men jeg synes, at den juridiske Videnskab er meget konservativ. Der er ikke taget ret mange humane Hensyn, det er ligesom Udviklingen er gaaet saa at sige ret dødt hen over de juridiske Videnskaber. I andre Retninger er der sket ret store humane Fremskridt, men her staar man endnu med den gamle Romerret som Grundlag, hvor der særlig er taget Hensyn til den hellige og ukrænkelige Ejendomsret, til den stærkeres Ret, til Kapitalmagten o, s. v. Man tænke f. Eks. paa, hvorledes hele Lovgivningsmagten med de juridiske Love til Hjælpere værne om Kapitalen og om den Mand, som vil leve af sin Kapital, fremfor nogen anden Næringsvej her i Danmark. Lad os f. Eks. tænke os, at fire Medlemmer i denne Sal hver havde arvet 50,000 Kr. Lad os sige, at den ene Mand købte en Ejendom for sin Arv, at den anden satte sine Penge i Fabriksdrift og Haandværk, og at den tredje gav sig til at drive Handel. Hvorledes stiller saa Staten sig over for disse Erhverv? Den lader dem ganske rolig skøtte sig selv i den Forstand, at de kunne sætte deres Penge til, uden at Staten tager sig af den Sag. Hvis der kommer et Misvækstaar for Landmanden eller faldende Konjunkturer, eller det er en Mand, som interesserer sig for, at der sker Fremskridt i Samfundet, og som derfor giver sig af med Opdrætning eller andre Forsøg, som

koste noget, og han af den Grund sætter sine Penge til, bryder Staten sig ikke derom. Hvis Haandværkeren eller Fabrikanten vil indføre Forbedringer, højne Industrien, gøre Forsøg og paa den Maade sætter sine Penge til, bryder Staten sig heller ikke derom. Lad os sige, at Handelsmanden søger at indlede geniale Handelsforbindelser med Udlandet, er en dristig og energisk Forretningsmand, men der kommer stærkere Pengeselskaber, der dannes Truster og Ringe, saa at selv den dygtigste Mand kan blive ruineret — det rører ikke Staten en Smule. Men den fjerde Mand, som siger: Hvorfor skal jeg være en dygtig og flittig Borger, nej, jeg vil ikke tage mig noget for, jeg vil leve af Renten af min Kapital, saa behøver jeg kun at ligge paa min Chaiselongue og klippe Kuponer, det er meget lettere; til ham siger Staten: Du er en udmærket Statsborger, du skal særlig beskyttes, de andre bryde vi os ikke om, men for din Skyld indrette vi Tinglæsningsprotokoller, for at ingen anden skal gaa dig i Bedene, du skal altid staa sikret. Vi maa indrette en dyr Tinglæsningshistorie og meget andet, for at du kan være sikker paa, at du ikke skal blive narret, men at du kan gaa frem for alle andre, Købmænd og Haandværkere, der betro vedkommende noget. Du skal altid være sikker, og er der noget i Vejen, faar du ikke dine Penge i rette Tid, saa behøver du blot at rekvirere Kongens Foged. Alt er indrettet saa godt og viseligt, at de udygtige Borgere, de, som intet ville udrette, skulle særlig beskyttes; de andre bryder Staten sig ikke om. Det er den juridiske Tankegang her i Landet. Der er ikke mange Jurister, som ikke ville sige, at det ikke saadan kan afskaffes paa en Gang, men jeg har dog ikke villet undlade at sige, at der ikke er Spor af Mening i, at man i den Grad som nu altid først og fremmest skal imødekomme Kapitalisterne, altid først og fremmest tænke paa Kapitalen og ikke værne de andre Interesser.

Netop af disse Grunde vil jeg absolut, for at jeg kan stemme for en saadan Lov, forlange, at Fogedkendelser og Dommerkendelser blive skilte ad. Jeg har Eksempler paa, hvorledes den nuværende Ordning har ruineret ikke en, men flere Mænd. Jeg kunde fortælle ret grælle Historier derom. Skulle vi indføre en Retsreform, som sikrer os Borgere, at vi kunne være nogenlunde trygge i vort Erhverv, vilde vi være fri for Vilkaarligheder af den Slags.

En Ting, som ogsaa ligger mig meget